

Original Article (Quantified)

Designing a model for the internationalization of universities in emerging markets

Nasih Najib¹ , Mehran Rezvani¹ , Hamid Padash¹ , Babask Ziya²

1- Department of Corporate Entrepreneurship, Faculty of Entrepreneurship, University of Tehran, Tehran, Iran.

2- Department of Corporate Entrepreneurship, Faculty of Entrepreneurship, University of Tehran, Tehran, Iran.

Receive:

26 March 2025

Revise:

10 June 2025

Accept:

11 November 2025

Keywords:

International
University,
Academic Mobility,
Scientific
Diplomacy,
Emerging Markets

Abstract

The aim of this study is to design a model for the internationalization of universities in emerging markets. This research is applied in terms of purpose and quantitative in terms of implementation. The statistical population of the present study consisted of 125 faculty members of the universities of Sulaymaniyah, Soran, Qaywan, and Komar, as well as university managers and experts, who were selected as the sample using convenience sampling. The data collection tool in this study was a questionnaire. Structural equation modeling and PLS software were used to analyze the data. The results show that the significance of all variables and subcomponents of the study is confirmed at the 0.05 confidence level, and the model of university internationalization in Iraqi Kurdistan is statistically valid, reliable, and well-fitting. The overall goodness-of-fit index (GOF) was 0.484, indicating a strong overall fit of the research model, which can be used as a valid framework for analysis and planning in this area. In addition, universities in Iraqi Kurdistan, given their geographical location and cultural commonalities with the Kurdistan Region of Iraq, can provide a suitable opportunity for developing scientific cooperation and attracting international students.

Please cite this article as (APA): Najib, N, Rezvani, M, Padash, H and Ziya, B. (2026). Designing a model for the internationalization of universities in emerging markets. *Management and Educational Perspective*, 8(2), 106-126.

<https://doi.org/10.22034/jmep.2025.502064.1472>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business

Corresponding Author: Nasih Najib

Email: nasih.najib@ut.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

In the era of globalization, the internationalization of universities, especially in emerging markets, has emerged as one of the key strategies for improving the quality of higher education and strengthening participation in the global economy. The globalization of higher education has caused today's universities to undergo extensive transformations in terms of academic values and professional missions. In recent years, many developed countries have adopted specific national policies aimed at enhancing the international scientific activities of their universities (Mehravar Giglou et al., 2020). Internationalization is an effort that is simultaneously competitive and collaborative with other international organizations (Pouratashi, 2018). Given global competition, universities in these countries face challenges such as attracting international students and faculty members, improving research quality, and enhancing curricula, which require attention to internationalization indicators, including research collaborations, exchange opportunities, and research impact. This process not only helps improve university rankings, but also leads to the development of scientific and technological capabilities in these countries and plays a key role in their sustainable advancement (Maleki et al., 2023). Increased international cooperation, capacity building, and improved quality of teaching and learning have been identified as the most important benefits of the internationalization of higher education, while "international opportunities accessible only to students with financial resources," "difficulty in evaluating/determining the quality of courses/programs offered by foreign institutions," and "excessive competition with other higher education institutions" have been mentioned as the highest risks. The main barriers include insufficient financial resources, administrative/bureaucratic problems, and a lack of foreign languages (Zahed Babelan et al., 2022). The internationalization of universities in emerging markets is expanding as a key strategy for improving the quality of higher education and strengthening their global position. This process includes attracting international students and faculty members, creating globally oriented curricula, enhancing international research, and strengthening participation in global scientific consortia. In addition, international research collaborations, publishing articles in reputable journals, and increasing student exchanges are among the important indicators of this process. Challenges such as language limitations, cultural differences, and the lack of sufficient infrastructure must also be taken into account (Bustos-Aguirre, 2020). These measures have improved universities' international rankings and strengthened their participation in global scientific communities (Maleki et al., 2023). Therefore, the main research question of the present study is: What is the model of university internationalization in emerging markets?

Theoretical Framework

Internationalization of Universities

The internationalization of higher education encompasses the scientific connections between domestic and foreign faculty members, inviting foreign professors and their presence in universities to provide short- and long-term training to domestic students, faculty participation in international scientific conferences, professors' utilization of study opportunities, their involvement in international research projects, membership in international associations and societies, and the establishment of scientific communication between Iranian students and students from other countries (Maleki et al., 2023).

Ghaffari et al. (2024) investigated the national and international experiences of universities, education systems, and higher education institutions in the age of globalization. The results indicate that, in the era of globalization, educational systems face unprecedented challenges and opportunities that increasingly highlight the need for transformation and innovation. The

experiences of various countries show that success in this regard requires aligning curricula with labor market needs, effectively utilizing modern technologies, and training teachers with new skills. Furthermore, creating a space for exchanging international experiences and learning from one another can help improve the quality of education. Despite challenges such as the diminishing authority of teachers and the instability of teaching quality, attention to developing job skills and creating equal educational opportunities can help improve the educational situation. Ultimately, in order to achieve educational goals in the age of globalization, it is necessary for policymakers, educators, and universities to cooperate closely and implement innovative approaches in the teaching and learning process. This will not only help enhance the quality of education, but also prepare students to face future challenges.

Mousaviamiri and Naveh Ebrahim (2024) examined the strategies and executive solutions for implementing the indigenous model of internationalizing the country's public universities. In this study, 208 executive solutions (codes) and 71 specialized strategies (concepts) were identified within three policy domains—education, research, and services—which need to be considered by policymakers and managers in the field of higher education. It is recommended that the specialized strategies (concepts) identified and articulated in the three policy domains of education, research, and services (separately for the two managerial-staff and scientific-professional subsystems) be taken into account by those responsible for implementing the model of internationalizing the country's public universities. Moreover, it is recommended that the executive solutions (codes) identified and articulated in relation to managers and experts in the two managerial-staff and scientific-professional subsystems be emphasized by managers, planners, and practitioners in the field of higher education and the country's universities in pursuit of realizing the aforementioned model.

Research Methodology

The present study is applied in terms of purpose and quantitative in terms of implementation. The statistical population consisted of 125 faculty members from the universities of Sulaymaniyah, Soran, Qaywan, and Komar, as well as university managers and experts, who were selected through convenience sampling. The data collection tool in this study was a questionnaire.

Research Findings

Structural equation modeling and PLS software were used to analyze the data. The results show that the significance of all variables and subcomponents of the study is confirmed at the 0.05 confidence level, and the model of internationalization of universities in Iraqi Kurdistan is statistically valid, reliable, and well-fitting. The overall goodness-of-fit index (GOF) was 0.484, indicating a strong overall fit of the research model, which can serve as a valid framework for analysis and planning in this area. Furthermore, universities in Iraqi Kurdistan, given their geographical location and cultural commonalities with the Kurdistan Region of Iraq, can provide a suitable opportunity for developing scientific cooperation and attracting international students.

Research Methodology

The present study is applied in terms of purpose and quantitative in terms of implementation. The statistical population consisted of 125 faculty members from the universities of Sulaymaniyah, Soran, Qaywan, and Komar, as well as university managers and experts, who were selected through convenience sampling. The data collection tool in this study was a questionnaire.

Research Findings

Structural equation modeling and PLS software were used to analyze the data. The results show that the significance of all variables and subcomponents of the study is confirmed at the 0.05 confidence level, and the model of internationalization of universities in Iraqi Kurdistan is statistically valid, reliable, and well-fitting. The overall goodness-of-fit index (GOF) was 0.484, indicating a strong overall fit of the research model, which can serve as a valid framework for analysis and planning in this area. Furthermore, universities in Iraqi Kurdistan, given their geographical location and cultural commonalities with the Kurdistan Region of Iraq, can provide a suitable opportunity for developing scientific cooperation and attracting international students.

Conclusion

The present study aimed to design a model for the internationalization of universities in emerging markets. The findings of this study are consistent with those reported by Ghaffari et al. (2024), Mousaviamiri and Naveh Ebrahim (2024), Corsi et al. (2022), Jampaklay et al. (2022), Maneshgar et al. (2021), Mahdi and Barani (2021), Jabbari et al. (2020), Alsharari (2020), Ziae et al. (2019), and Kim (2017). Corsi et al. (2022) demonstrated the role of universities as catalysts of internationalization for companies involved in university-industry collaboration. This reflects an important and less explored component of the triple helix perspective. The type of knowledge exchange in university-industry collaborative relationships indicates a possible reversal of roles between firms and universities, whereby knowledge and technology are provided by companies, while market access is coordinated by universities that become platforms for internationalization.

Based on the research results, the following recommendation was proposed: focusing on improving macro-level policies and reforming the management structure can pave the way for sustainable university development; updating policies and increasing managerial transparency can help improve efficiency and accountability. It is also recommended to revise and update university rules and regulations to increase flexibility and efficiency, and to create agile and responsive organizational units to accelerate decision-making.

علمی پژوهشی (کمی)

طراحی مدل بین المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور

ناصر نجیب^{id}، مهران رضوانی^{id}، حمید پاداش^{id}، بابک ضیاء^{id}

گروه کارآفرینی سازمانی، دانشکده کارآفرینی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

هدف این تحقیق طراحی مدل بین المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور می‌باشد. تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر اجرا کمی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ۱۲۵ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های (سلیمانی، سوران، قیوان و کومار) و مدیران و خبرگان دانشگاهی به عنوان نمونه و با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری در تحقیق حاضر، پرسشنامه می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری و نرم افزار PLS استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که معناداری همه متغیرها و زیر مؤلفه‌های پژوهش در سطح ۰/۰۵ اطمینان تأیید می‌شود و مدل بین المللی شدن دانشگاه‌ها در کردستان عراق از نظر آماری دارای اعتبار، پایایی و برازش مناسب است و مقدار برازش کلی یا معیار GOF برابر با ۰/۴۸۴ می‌باشد که نشان از برازش کلی قوی مدل پژوهش دارد که می‌تواند به عنوان چارچوبی معتبر برای تحلیل و برنامه‌ریزی در این حوزه مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر این، دانشگاه‌های کردستان عراق با توجه به موقعیت جغرافیایی و اشتراکات فرهنگی با اقلیم کردستان عراق، فرصت مناسبی برای توسعه همکاری‌های علمی و جذب دانشجویان بین المللی فراهم کنند.

تاریخ دریافت:

۰۶ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری:

۲۰ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش:

۲۰ آبان ۱۴۰۴

کلید واژه‌ها:

دانشگاه بین المللی،
تحرك دانشگاهی،
دیپلماسی علمی،
بازارهای نوظهور

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): نجیب، ناصح، رضوانی، مهران، پاداش، حمید و ضیاء، بابک. (۱۴۰۵). طراحی مدل بین المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور. فصلنامه مدیریت و چشم انداز آموزش، ۸(۲)، ۱۰۶-۱۲۶.

<https://doi.org/10.22034/jmep.2025.502064.1472>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: مرکز پژوهشی مطالعات مدیریت منابع و کسب و کار دانش محور

نویسنده مسئول: ناصر نجیب

ایمیل: nasih.najib@ut.ac.ir

مقدمه

در عصر جهانی سازی، بین المللی شدن دانشگاه ها به ویژه در بازارهای نوظهور، به عنوان یکی از استراتژی های کلیدی برای ارتقاء کیفیت آموزش عالی و تقویت مشارکت در اقتصاد جهانی مطرح شده است. جهانی شدن آموزش عالی باعث شده است که دانشگاه های امروزی از نظر ارزش های آکادمیک و مأموریت های حرفه ای دگرگونی های گسترده ای را تجربه کنند. بسیاری از کشورهای توسعه یافته در سال های اخیر سیاست ها ملی خاصی را در زمینه ارتقای فعالیت های علمی بین المللی دانشگاه های خود اتخاذ کرده اند (Mehravari Giglou et al, 2020). بین المللی شدن تلاشی است که به طور همزمان هم رقابتی است و هم به صورت همکاری با سایر سازمان های بین المللی صورت می گیرد (Pouratashi, 2018). با توجه به رقابت جهانی، دانشگاه ها در این کشورها با چالش هایی همچون جذب دانشجویان و استادان بین المللی، افزایش کیفیت پژوهش، و بهبود برنامه های درسی مواجه هستند که نیازمند توجه به شاخص های بین المللی شدن از جمله همکاری های پژوهشی، فرصت های تبادل، و تأثیرات پژوهشی است. این فرآیند نه تنها به بهبود رتبه بندی دانشگاه ها کمک می کند، بلکه به توسعه توانمندی های علمی و فناوری در این کشورها منجر می شود و نقشی کلیدی در پیشرفت پایدار آن ها ایفا می کند (Maleki et al, 2023). افزایش همکاری های بین المللی و ظرفیت سازی و بهبود کیفیت آموزش و یادگیری به عنوان مهم ترین مزایای بین المللی سازی آموزش عالی، و همچنین «فرصت های بین المللی که فقط برای دانشجویان دارای منابع مالی قابل دسترسی است» و پس از آن «مشکل در ارزیابی/ تشخیص کیفیت دوره ها/ برنامه های ارائه شده توسط مؤسسات خارجی» و همچنین «رقابت بیش از حد با سایر مؤسسات آموزش عالی» به عنوان بالاترین خطرات ذکر شده اند. از موانع اصلی می توان به منابع مالی ناکافی، مشکلات اداری/ بوروکراسی و فقدان زبان های خارجی اشاره نمود (Zahed Babelan et al, 2022). نقش همکاری های علمی بین المللی با توجه به تغییرات به وجود آمده در نظام های آموزش عالی برجسته تر شده است و عنصر مهمی در رشد و توسعه علمی کشورها محسوب می شود (Chou & Ching, 2020). توسعه پروژه های تحقیقاتی بین المللی و مبادلات علمی بین المللی از مهم ترین راهبردهای دانشگاه ها در زمینه بین المللی سازی آموزش عالی محسوب می شود (Csomós et al, 2020). ارتباطات علمی بین المللی و همکاری چند جانبه با دانشگاه های دیگر نیز نقش تاثیر گذاری در بین المللی سازی آموزش عالی دارد (Rosyidah & Rosyidi, 2020).

شاخص های بین المللی شدن دانشگاه ها در بازارهای نوظهور به دو دسته نظری و تجربی تقسیم می شوند. از نظر نظری، شاخص هایی مانند جذب دانشجویان و اعضای هیأت علمی بین المللی، افزایش همکاری های پژوهشی، و ارائه برنامه های درسی با محتوای جهانی اهمیت دارند (de Wit, 2024). استفاده از زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم و سوم و همچنین بهره گیری از استراتژی های بین المللی سازی در خانه، مانند ادغام مفاهیم جهانی در برنامه های درسی، نیز از دیگر عوامل تاثیر گذار محسوب می شوند (Burke, 2022; Bustos-Aguirre, 2020). استراتژی هایی مانند بین المللی سازی در خانه با ارائه دوره هایی به زبان انگلیسی و برنامه های تبادل دانشجو از جمله فعالیت های مؤثر در این زمینه به شمار می آیند. علاوه بر این، شاخص تأثیر پژوهشی، از جمله تعداد ارجاعات مقالات علمی و همکاری های پژوهشی بین المللی، نقش مهمی در ارزیابی جایگاه دانشگاه ها در سطح جهانی ایفا می کند (Oranga, 2025). سرمایه گذاری در بین المللی سازی در سایر حیطه ها نیز از طریق آموزش زبان های خارجی و برنامه های مشترک آنلاین بین دانشگاه ها در حال رشد است (Burke, 2020).

(2022). همچنین از بعد تجربی، پژوهش‌ها بر شاخص‌هایی همچون تأثیر پژوهشی از طریق تعداد ارجاعات علمی، مقالات منتشر شده در همکاری‌های بین‌المللی، و فرصت‌های تبادل دانشجویان تمرکز دارند (Gimenez et al, 2024). چنین شاخص‌هایی نه تنها به توسعه دانشجویان و استادان در سطح بین‌المللی کمک می‌کند، بلکه امکان ایجاد شبکه‌های پژوهشی جهانی را نیز فراهم می‌آورد (Salas-Pilco et al, 2022). از جهتی دیگر مطالعات اخیر بر اهمیت تعاملات دانشگاه‌ها با صنعت و جامعه تأکید بیشتری کرده و شاخص‌هایی مانند تعداد قراردادهای تحقیقاتی مشترک با صنایع بین‌المللی، تعداد دانشجویان بین‌المللی در برنامه‌های تحصیلات تکمیلی و تعداد مقالات مشترک با پژوهشگران خارجی را مورد توجه قرار داده‌اند (De Wit, 2024). همچنین، با توجه به نقش روزافزون فناوری اطلاعات و ارتباطات در بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها، شاخص‌هایی مانند حضور دانشگاه در شبکه‌های اجتماعی علمی، تعداد مقالات منتشر شده در نشریات بین‌المللی با دسترسی آزاد و میزان استفاده از آموزش آنلاین در برنامه‌های بین‌المللی، به عنوان شاخص‌های مهمی برای سنجش میزان بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در نظر گرفته می‌شوند (Knight & De Wit, 2018).

علاوه بر این، پژوهشگران به دنبال توسعه مدل‌های ترکیبی هستند که بتوانند ابعاد مختلف بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها را به طور همزمان مورد ارزیابی قرار دهند. این مدل‌ها معمولاً بر اساس ترکیبی از شاخص‌های کمی و کیفی طراحی می‌شوند و به محققان امکان می‌دهند تا یک تصویر جامع از وضعیت بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها ارائه دهند (Marginson, 2022). (Bendriss, 2007) مؤلفه‌های بین‌المللی شدن دانشگاه را بیان مأموریت، نوع برنامه‌ها، زیرساخت‌های سازمانی، میزان تخصیص منابع مالی، اعضای هیئت علمی، دانشجویان خارجی و برنامه‌های دانشجویی بیان کرد. در پژوهش دیگری (Santhi, 2010) عوامل بین‌المللی شدن آموزش عالی شامل ساختار و سیاست سازمانی، سیاست دولت، رهبری، پشتیبانی اداری، پشتیبانی مالی، دانش، منابع انسانی، فناوری، روش‌های بین‌المللی شدن و نوآوری بیان شد. مطالعه‌ای در خصوص عوامل اثرگذار بر انتخاب مؤسسات آموزش عالی توسط متقاضیان بین‌المللی نشان داد که مؤلفه‌های اثرگذار عبارت از هزینه آموزش، نام و اعتبار دانشگاه، برنامه‌های دانشگاهی و تسهیلات و امکانات بودند (Migin et al, 2015). بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور به عنوان یک راهبرد کلیدی برای ارتقاء کیفیت آموزش عالی و تقویت موقعیت جهانی آن‌ها در حال گسترش است. این فرآیند شامل جذب دانشجویان و استادان بین‌المللی، ایجاد برنامه‌های درسی با رویکرد جهانی، ارتقاء پژوهش‌های بین‌المللی و تقویت مشارکت در کنفرانس‌های علمی جهانی است. همچنین، همکاری‌های بین‌المللی در حوزه پژوهش، انتشار مقالات در مجلات معتبر و افزایش تبادلات دانشجویی از شاخص‌های مهم این فرایند هستند. چالش‌هایی نظیر محدودیت زبان، تفاوت‌های فرهنگی و کمبود زیرساخت‌های کافی نیز باید مورد توجه قرار گیرد (Bustos-Aguirre, 2020). این اقدامات موجب بهبود رتبه‌بندی بین‌المللی دانشگاه‌ها و تقویت مشارکت آن‌ها در جوامع علمی جهانی شده است (Maleki et al, 2023).

با توجه به جهانی شدن آموزش عالی و نقش رو به رشد دانشگاه‌ها در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها، ضرورت سنجش و مقایسه میزان بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها بیش از پیش احساس می‌شود. در این میان، دانشگاه‌های واقع در بازارهای نوظهور با چالش‌ها و فرصت‌های منحصر به فردی روبرو هستند. با وجود اهمیت این موضوع، هنوز شکاف‌های پژوهشی قابل توجهی در زمینه شناسایی و اندازه‌گیری شاخص‌های مناسب برای سنجش بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در این بازارها وجود دارد. در این ارتباط پژوهش حاضر در تمرکز بر بازارهای نوظهور و شناسایی شاخص‌های بومی و

متناسب با شرایط خاص این بازارها است. همچنین، این پژوهش با بررسی جامع ادبیات موجود و شناسایی شکاف‌های پژوهشی موجود، سعی در ارائه یک مدل جامع برای سنجش بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در این بازارها دارد از اینرو با توجه به عدم وجود یک چارچوب واحد و پذیرفته شده برای سنجش بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور، تفاوت در تعریف و اندازه‌گیری مفاهیم مرتبط با بین‌المللی شدن، عدم توجه کافی به نقش عوامل فرهنگی و اجتماعی در فرآیند بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها، و کمبود مطالعات مقایسه‌ای بین دانشگاه‌های مختلف در بازارهای نوظهور این پژوهش در پی شاخص‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور می‌باشد.

شناسایی و اندازه‌گیری دقیق شاخص‌های بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور، از اهمیت حیاتی برخوردار است. این شاخص‌ها به عنوان معیارهایی برای سنجش میزان موفقیت دانشگاه‌ها در عرصه جهانی عمل کرده و به دانشگاه‌ها، سیاست‌گذاران و سایر ذی‌نفعان این امکان را می‌دهند تا نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کرده و برنامه‌های بهبود خود را بر اساس آن تنظیم نمایند. با استفاده از این شاخص‌ها، دانشگاه‌ها می‌توانند موقعیت خود را در رقابت جهانی بهبود بخشیده و به جذب دانشجویان بین‌المللی، افزایش همکاری‌های علمی و پژوهشی با دانشگاه‌های معتبر جهان و در نهایت ارتقای رتبه جهانی خود کمک کنند. علاوه بر این، این شاخص‌ها می‌توانند به دولت‌ها کمک کنند تا سیاست‌های حمایتی از دانشگاه‌ها را بهینه کرده و به بهبود جایگاه کشور در نظام آموزش عالی جهانی کمک کنند. در نهایت، این شاخص‌ها به عنوان یک ابزار مدیریتی، به دانشگاه‌ها کمک می‌کنند تا عملکرد خود را در حوزه بین‌المللی ارزیابی کرده و به طور مستمر بهبود بخشند. بنابراین، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که مدل بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نوظهور چگونه است؟

مبانی نظری

بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها

بین‌المللی شدن آموزش عالی شامل ارتباطات علمی اساتید داخل کشور با اساتید خارج از کشور دعوت از اساتید خارجی و حضور آنها در دانشگاه‌ها جهت ارائه آموزشهای کوتاه مدت و بلندمدت به دانشجویان داخلی شرکت اساتید در همایشهای علمی بین‌المللی استفاده اساتید از فرصتهای مطالعاتی شرکت اساتید در پروژههای تحقیقاتی بین‌المللی، عضویت اساتید در مجامع و انجمنهای بین‌المللی و برقراری ارتباط علمی دانشجویان ایرانی با دانشجویان سایر کشورهاست (Maleki et al, 2023). بین‌المللی شدن دانشگاه عبارت است از فرایند تلفیق بعد بین‌المللی بین فرهنگی و جهانی به اهداف کارکردها و خدمات دانشگاهها است. پدیده بین‌المللی شدن به یکی از جامعه معاصر تبدیل شده است و در جوامع امروزی غرب نیز نقش مهمی ایفا می‌کند (Pouratashi, 2018).

بین‌المللی سازی به عنوان ادغام دیدگاه بین‌المللی در سیستم یک کالج یا دانشگاه تعریف خواهد شد. این یک دیدگاه مداوم، آینده‌نگر، چندبعدی و میان‌رشته‌ای مبتنی بر رهبری است که شامل بسیاری از ذینفعان می‌شود که برای تغییر پویایی‌های داخلی یک موسسه تلاش می‌کنند تا به طور مناسب با محیط خارجی متنوع، جهانی و دائماً در حال تغییر، واکنش نشان دهند و سازگار شوند. شاخص‌های عملکرد، ابزارهایی هستند که در فرآیند ارزیابی عملکرد مورد استفاده قرار می‌گیرند. نیروهای جهانی شدن و بین‌المللی شدن، مؤسسات آموزش عالی را به سمت آماده شدن برای نبرد

رتبه‌بندی‌های جهانی دانشگاه‌ها سوق می‌دهند (Khan Shah et al, 2020). پدیده **بین‌المللی شدن** دانشگاه‌ها از جمله فعالیت‌های بین‌المللی است که در عرصه آموزش عالی در دهه‌های اخیر بسیار رواج یافته است، تحول در دانشگاه و **آموزش عالی** امری اجتناب‌ناپذیر است، یکی از این تحولات **بین‌المللی شدن** است، دانشگاه‌ها نیز با توجه به رقابت پذیری در سطح جهانی و نیاز به توسعه همکاری‌های بین‌المللی، به سمت **بین‌المللی شدن** پیشرفته‌اند. **بین‌المللی شدن** نوعی هم‌افزایی در کارکردهای آموزشی، تحقیقاتی و استفاده از این هم‌افزایی در سطح ملی و جهانی است. اخیراً به دلیل فراگیر شدن فناوری ارتباطات پیشرفته و جهانی شدن اقتصاد جهانی، تمرکز بر جامعه دانش‌بنیان، پدیده **بین‌المللی شدن** دانشگاه‌ها در عرصه **آموزش عالی** ضرورت بیشتری یافته است که بررسی و تحلیل دقیق **بین‌المللی شدن** دانشگاه‌ها به عنوان یک پدیده پویا و تاثیرگذار در عرصه آموزش عالی، از اهمیت بالایی برخوردار است (Ghasemzadeh & Khosravipour, 2024).

پیشینه پژوهش

(Ghaffari et al, 2024) به بررسی تجارب ملی و بین‌المللی دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی در **عصر جهانی** شدن پرداختند. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که در **عصر جهانی** شدن، نظام‌های آموزشی با چالش‌ها و فرصت‌های بی‌سابقه‌ای روبرو هستند که نیاز به تحول و نوآوری را بیش از پیش نمایان می‌سازد. تجارب کشورهای مختلف نشان می‌دهد که موفقیت در این زمینه مستلزم تطابق برنامه‌های درسی با نیازهای بازار کار، استفاده مؤثر از فناوری‌های نوین، و تربیت معلمان با مهارت‌های جدید است. علاوه بر این، ایجاد فضایی برای تبادل تجربیات بین‌المللی و یادگیری از یکدیگر می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند. با وجود چالش‌هایی نظیر کاهش اقتدار معلمان و ناپایداری کیفیت تدریس، توجه به توسعه مهارت‌های شغلی و ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی می‌تواند به بهبود وضعیت آموزشی کمک کند. در نهایت، برای تحقق اهداف آموزشی در **عصر جهانی** شدن، لازم است که سیاست‌گذاران، مربیان و **دانشگاه‌ها** به همکاری نزدیک بپردازند و رویکردهای نوین را در فرآیند یاددهی و یادگیری پیاده‌سازی کنند. این امر نه تنها به افزایش کیفیت آموزش کمک خواهد کرد بلکه دانش‌آموزان و دانشجویان را برای مواجهه با چالش‌های آینده آماده می‌سازد.

(Mousaviamiri & Naveh Ebrahim, 2024) به بررسی استراتژی‌ها و راهکارهای اجرایی پیاده‌سازی الگوی بومی بین‌المللی شدن **دانشگاه‌های دولتی** کشور پرداختند. در این پژوهش ۲۰۸ راهکار اجرایی (کدها) و ۷۱ استراتژی تخصصی (مفاهیم) در قالب سه حوزه سیاستی آموزش، پژوهش و خدمات شناسایی شد که لازم است مورد توجه سیاستگذاران و مدیران حوزه **آموزش عالی** کشور قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود استراتژی‌های تخصصی (مفاهیم) شناسایی و تبیین شده در سه حوزه سیاستی آموزش، پژوهش و خدمات (به تفکیک دو زیرسیستم مدیریتی - ستادی و علمی - حرفه‌ای) به منظور پیاده‌سازی الگوی بین‌المللی شدن **دانشگاه‌های دولتی** کشور، مطمح نظر متولیان این حوزه قرار گیرد. علاوه بر آن، پیشنهاد می‌گردد که راهکارهای اجرایی (کدها) شناسایی و تبیین شده در ارتباط با

مدیران و کارشناسان در دو زیرسیستم مدیریتی - ستادی و علمی - حرفه‌ای در راستای تحقق الگوی فوق، مورد توجه و تاکید مدیران، برنامه ریزان و دست اندرکاران حوزه آموزش عالی و دانشگاه‌های کشور قرار گیرد.

(Corsi et al, 2022) به بررسی دانشگاه‌ها به عنوان کاتالیزورهای بین‌المللی‌سازی: نقش‌های معکوس در همکاری دانشگاه و صنعت پرداختند. این پژوهش بصورت موردی طولی از یک برنامه نوآوری بریتانیا و چین ارائه شد که توسط یک دانشگاه بریتانیا با هدف حمایت از توسعه ۶۲ پروژه نوآوری مشترک بین ۵۸ شرکت کوچک و متوسط بریتانیا و سازمان‌های چینی انجام گرفت. یافته‌ها، نقش دانشگاه‌ها را به عنوان کاتالیزورهای بین‌المللی‌سازی برای شرکت‌هایی که در همکاری دانشگاه و صنعت مشارکت دارند، نشان می‌دهد. این نشان دهنده یک جزء مهم و کمتر بررسی شده از دیدگاه مارپیچ سه گانه است. نوع تبادل دانش در روابط همکاری دانشگاه و صنعت، یک معکوس شدن احتمالی در نقش‌های شرکت و دانشگاه را نشان می‌دهد، که در آن دانش و فناوری توسط شرکت‌ها ارائه می‌شود و دسترسی به بازارها توسط دانشگاه‌ها که به پلتفرم‌های بین‌المللی‌سازی تبدیل می‌شوند، هماهنگ می‌شود.

(Jampaklay et al, 2022) به بررسی بین‌المللی‌سازی آموزش عالی در تایلند: وعده‌ها و واقعیت‌ها پرداختند. بیان کردند که بینش‌های شخصی دانشجویان به روشن شدن اثربخشی برنامه‌های بین‌المللی‌سازی سازمان یافته در شکل‌دهی ذهن و درک آنها از ارزش‌های فرهنگی مکان و افرادی که از آنها بازدید کرده‌اند، کمک نمود. نتایج نشان داد که دانشجویان از مشارکت خود در برنامه‌ها بسیار مثبت بودند، زیرا برای محیط، سیستم و فرهنگ بکر که برای وجدان و آگاهی آنها طراوت‌بخش و وسوسه‌انگیز تلقی می‌شد، ارزش قائل بودند. این شکل جدید یادگیری مورد استقبال مثبت همه شرکت‌کنندگان قرار گرفت زیرا با موفقیت درس‌هایی را که هرگز از زندگی دانش‌آموز معمولی آنها در مدرسه تصور نمی‌کردند، ارائه داد. تجربه آنها از برنامه‌هایی که به آنها پیوسته‌اند، دانش و مهارت‌های ارزشمندی خواهد بود که در سال‌های آینده با آنها خواهد ماند.

(Maneshgar et al, 2021) به بررسی ارائه الگوی بین‌المللی سازی دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی مستقر در مناطق آزاد کشور می‌باشد. حاصل تجزیه و تحلیل داده‌ها پس از انجام مراحل سه گانه کدگذاری شامل ۳۲۸ کد باز در قالب ۱۰۶ کد محوری و ۳۹ کد انتخابی است. مدل نهایی از مجموع ۸ بعد به عنوان مقوله محوری، ۸ عامل به عنوان شرایط علی و زمینه‌ای تأثیرگذار بر بین‌المللی سازی، ۸ مانع ایجاد دانشگاه بین‌المللی به عنوان شرایط مداخله گر، ۵ راهبرد بین‌المللی سازی و ۱۰ پیامد حاصل از بین‌المللی سازی آموزش عالی در مناطق آزاد کشور تشکیل شده است. استراتژی بین‌المللی سازی دانشگاه‌های مناطق آزاد نیاز به بازبینی مجدد دارند و توسعه آموزش عالی بین‌المللی در این مناطق نیازمند عزم جدی و اجرای الگوی بین‌المللی سازی است. اجرای الگوی پیشنهادی، بر اساس تأثیر مجموعه‌ای از عوامل بیرونی و درونی و در کنار تلاش همه کنشگران و ذینفعان اصلی، می‌تواند به یکی از مهمترین کاتالیزورهای توسعه سیستم آموزش عالی بین‌المللی تبدیل شده و رقابت پذیری آن را در بازار جهانی خدمات آموزشی افزایش دهد.

(Mahdi & Barani, 2021) به بررسی جایگاه تحرک علمی فرامرزی و بین‌المللی در دانشگاه‌های منتخب ایران پرداختند. نتایج نشان می‌دهد فعالیت‌های بین‌المللی در دانشگاه کارآفرین می‌تواند دارای جایگاه ویژه‌ای فراتر از تحرکات بین‌المللی دانشگاه‌های نسل اول و دوم باشد. همچنین، در این مقاله با استناد به ارزیابی موقعیت چهار دانشگاه منتخب ایرانی نشان داده شده است که فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها به اندازه کافی نبوده و در فرایند گذار از دانشگاه

آموزشی - پژوهشی به دانشگاه نوآور و کارآفرین، باید بیش از پیش به تحرکات علمی بین‌المللی اهتمام شود. در این منظر، حرکت به سمت دانشگاه نوآور و کارآفرین بدون همراهی، هم‌آفرینی و هم‌افزایی فعالیت‌های علمی بین‌المللی و حضور مؤثر در جامعه جهانی، یک ایده و سناریوی ناتمام و ناقصی است.

(Jabbari et al, 2020) به بررسی کارآفرینی دانشگاهی بین‌المللی، سنجش شاخص‌ها پرداختند. راساس نتایج تحلیل اکتشافی تعداد ۱۵ مؤلفه شناسایی و با تحلیل عاملی تاییدی پشتیبانی شده است و براساس تحلیل عاملی مرتبه دوم مؤلفه‌ها و ابعاد کارآفرینی دانشگاهی بین‌المللی مشخص گردیده است. مؤلفه‌های فرهنگ کارآفرینی و نوآوری، نهادها و شبکه‌های علمی و قابلیت شبکه‌سازی و ارتباطی تشکیل دهنده بعد رفتاری، مؤلفه‌های شایستگی‌های کارآفرینانه، وجهه و جایگاه دانشگاه، فرایند یاددهی و یادگیری و قابلیت‌های ساختاری تشکیل دهنده بعد توسعه‌ای، مؤلفه‌های سرعت بین‌المللی شدن، رهبری کارآفرینانه، فرایند تجاری‌سازی بین‌المللی تشکیل دهنده بعد فرایندی و مؤلفه‌های قوانین و مقررات، ساختار حمایتی، نظام پژوهشی، جهت‌گیری استراتژیک بین‌المللی و چشم‌انداز کارآفرینانه و نظام آموزشی تشکیل دهنده بعد ساختاری مدل کارآفرینی دانشگاهی بین‌المللی هستند و در نهایت براساس ابعاد و مؤلفه‌های استخراج شده، مدل مناسب کارآفرینی دانشگاهی بین‌المللی ارائه شده است.

(Alsharari, 2020) به بررسی بازار بین‌المللی و حوزه آموزش عالی، دیدگاه‌های سازمانی پرداخت. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که برای اردن مهم است خود را به عنوان یک مرکز آموزشی در خاورمیانه تأیید کند و جامعه خود را در سطح‌های مهارت‌های مورد نیاز جهانی سازی آموزش دهد.

(Ziae et al, 2019) به بررسی تأثیر مولفه‌های شرکت‌های زایشی بر توسعه بین‌المللی سازی دانشگاه پرداختند. جامعه آماری شرکت‌های زایشی در پارک علم و فناوری دانشگاه‌های برتر ایران (مدیران و معاونان) می‌باشد. یافته‌های پژوهش، عوامل فردی و سازمانی و محیطی در توسعه بین‌المللی سازی دانشگاه نقش دارند.

(Kim, 2017) به بررسی بازارهای نوظهور چند ملیتی: مدل جدید بین‌المللی سازی شرکت‌ها پرداخت. یافته‌های پژوهش، مطالعه تفاوت رفتارها و استراتژی‌ها در فرآیند بین‌المللی سازی بازارهای نوظهور با بازاری پیشرفته را نشان داد.

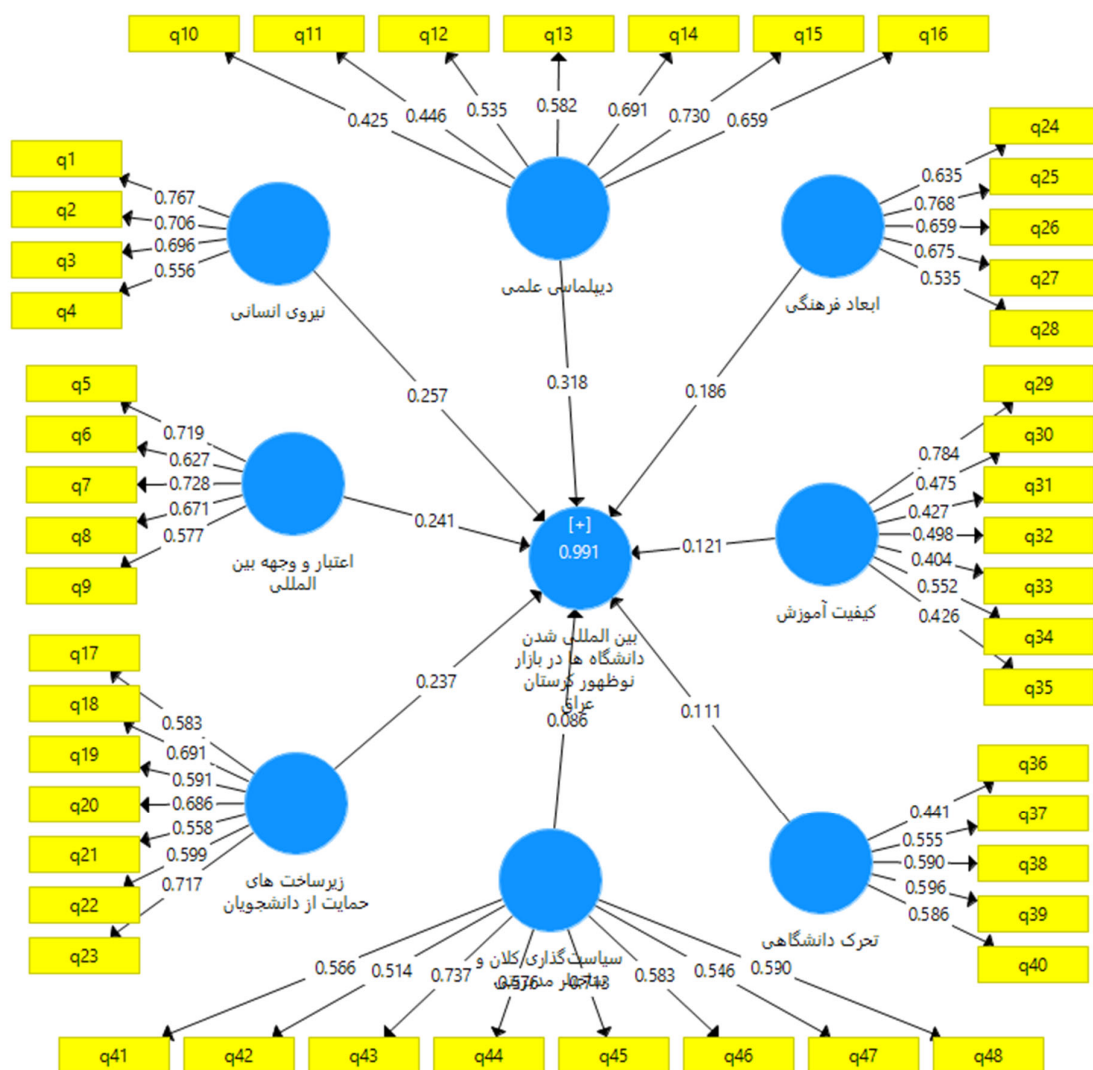
روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف از نوع مطالعات کاربردی- توسعه‌ای و روش اجرا کمی می‌باشد. حجم نمونه بر اساس پیش فرض‌های مشخصی افراد برای انتخاب اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های (سلیمانیه، سوران، قیوان و کومار) و مدیران و خبرگان دانشگاهی می‌باشد که تعداد آن‌ها ۱۲۵ نفر به روش در دسترس انتخاب شدند. برای تدوین و گردآوری ادبیات و پیشینه تحقیق مربوط به موضوع تحقیق و بررسی اطلاعات مرتبط با آن از روش مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده است. در این راه، از انواع کتب و مقالات داخلی و ترجمه شده خارجی و پایان‌نامه‌های داخلی و خارجی مرتبط با موضوع در دانشگاه‌های مختلف استفاده شده است. همچنین در این تحقیق گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روشهای آمارهای توصیفی نظیر میانگین، انحراف معیار، جداول و نمودارهای جهت بررسی وضعیت توصیفی متغیرهای پژوهش استفاده شده است. در آمار استنباطی به منظور یافته‌های پژوهش از روش‌های متعددی استفاده شد که بصورت خلاصه به آن اشاره خواهد شد. برای تعیین نحوه توزیع داده‌ها از آزمون کلموگروف -

اسمیرونف استفاده و با توجه به وجود شرایط از آزمون‌های پارامتریکی، از آزمون تحلیل عاملی تأییدی به منظور روایی سازه و تبیین عوامل شناسایی شده و از روش آزمون فریدمن رتبه بندی شاخص‌ها در نرم افزارهای Spss ورژن ۲۷ و PLS استفاده شد.

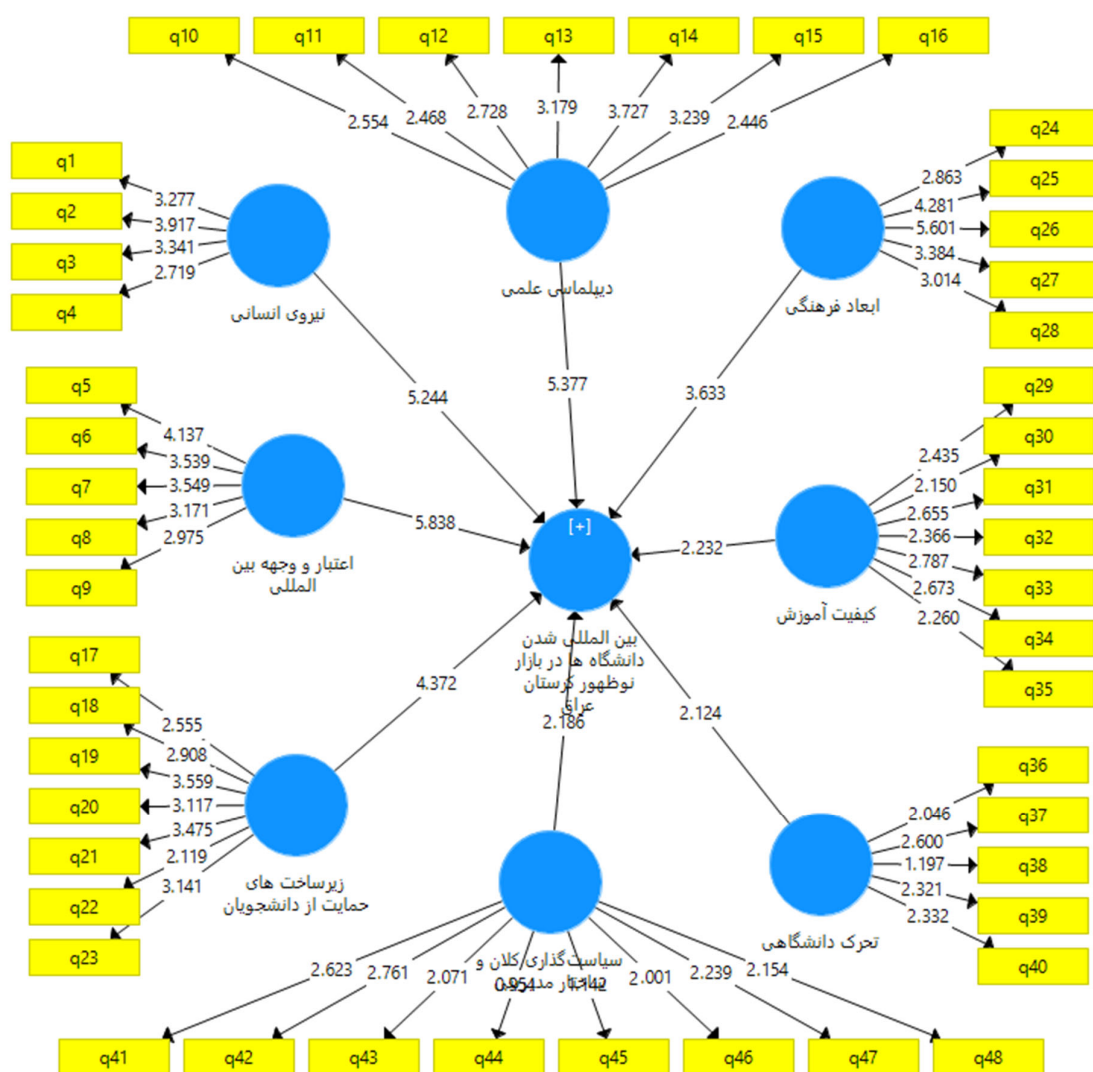
یافته‌های پژوهش

بخش مدل یابی معادلات ساختاری برآوردهایی از پارامترهای مدل (ضرایب مسیر و عبارات خطا) و همچنین چند شاخص برای نیکویی برازش فراهم می‌کند و با بهره‌گیری از داده‌های تجربی امکان آزمون مدل‌های تدوین شده را به عنوان یک کل فراهم آورده و با شاخصهایی که در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهد، وی را در اصلاح و بهبود مدل راهنمایی می‌کند. روش آماری به کار گرفته شده در این تحقیق روش «معادلات ساختاری» است که با استفاده از برازش مدل معادله ساختاری به بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود. به منظور بررسی فرضیه‌ها، ابتدایی‌ترین معیار برای سنجش رابطه بین متغیرها، اعداد معناداری است. در صورتی که مقادیر این اعداد از $1/96$ (مقدار بحرانی در سطح $0/05$) بیشتر شوند نشان از صحت رابطه‌ی بین سازه‌ها و در نتیجه تأیید فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان است. ابتدا ضرایب مسیر محاسبه شده و سپس معناداری این ضرایب توسط آماره آزمون تی (t)، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورتی که مقدار آماره آزمون بزرگ‌تر از $1/96$ (مقدار بحرانی در سطح $0/05$) باشد آنگاه در سطح اطمینان 95% ، مسیر مورد نظر معنادار می‌باشد و در غیر این صورت آن مسیر معنادار نخواهد بود.

نمودار ۱. ضرایب مسیر استاندارد مدل تحقیق

با توجه به یافته‌های نمودار (۱) مقادیر ضرایب استاندارد برای همه زیر مؤلفه‌ها بالاتر از ۰/۴ می‌باشد لذا کلیه مقادیر دارای بارعاملی قابل قبول می‌باشند. با توجه به یافته‌های نمودار (۲) مقادیر اماره بحرانی برای همه متغیرها و زیر مؤلفه‌ها بالاتر از ۲ می‌باشد لذا معناداری همه متغیرها و زیر مؤلفه‌های پژوهش در سطح ۰/۰۵ اطمینان تأیید می‌شود.

نمودار ۲. مقادیر آماره بحرانی مدل تحقیق

جدول ۱. مقادیر مربوط به مدل اندازه گیری روابط مستقیم در مدل

روابط	ضریب استاندارد	آماره t	سطح معناداری	نتیجه
ابعاد فرهنگی ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۱۸۶	۳.۶۳۳	۰/۰۰۰۱	تأیید
اعتبار و وجهه بین المللی ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۲۴۱	۵.۸۳۸	۰/۰۰۰۱	تأیید
تحرك دانشگاهی ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۱۱۱	۲.۱۲۴	۰/۰۰۰۱	تأیید
دپلماسی علمی ← بین المللی شدن	۰.۳۱۸	۵.۳۷۷	۰/۰۰۰۱	تأیید
زیرساخت های حمایت از دانشجویان ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۲۳۷	۴.۳۷۲	۰/۰۰۰۱	تأیید
سیاست گذاری کلان و ساختار مدیریتی ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۱۱۶	۲.۱۸۶	۰/۰۰۰۱	تأیید
نیروی انسانی ← بین المللی شدن دانشگاه ها	۰.۲۵۷	۵.۲۴۴	۰/۰۰۰۱	تأیید
کیفیت آموزش ← بین المللی شدن	۰.۱۲۱	۲.۲۳۲	۰/۰۰۰۱	تأیید

همانطور که در جدول (۱) سازه‌های مدل و عناصر آن، همگی دارای مقادیر قابل قبول t بودند ($t > 1/98$). به عبارت دیگر وجود مقادیر بالاتر از ۲ برای تمامی ضرایب مسیر باقی مانده در مدل بجز متغیر قاطعیت نشان می‌دهد که همه سازه‌های مورد مطالعه به بهترین شکل با سؤالات سنجیده شده‌اند. لذا می‌توان نتایج حاصله از سؤالات هر سازه را معتبر و قابل تحلیل دانست، زیرا اولاً آنچه را که محقق در نظر داشته است دقیقاً سنجیده‌اند و ثانیاً برداشت ذهنی تمام پاسخگویان از آن یکی بوده است. بنابراین عناصر شناسایی شده تبیین کننده بین المللی شدن دانشگاه‌ها در بازار نوظهور کرستان عراق هستند.

جدول ۲. شاخص‌های برازش

شاخص‌های برازندگی	شاخص برازش	مقدار	حداقل مقدار قابل قبول
نسبت مجذور کای دو به درجه آزادی	$\frac{\chi^2}{df}$	۰/۰۰۰۱۲۴	این معیار در یک برازش ایده آل برابر با یک خواهد بود
ریشه دوم برآورد میانگین واریانس خطای تقریب	RMSEA	۰/۰۷۸	کمتر از ۰/۱
شاخص نیکویی برازش	GFI	۰/۹۱	۰/۹
ریشه میانگین مجذور باقیمانده	RMR	۰/۰۰۲۳۶	هرچقدر کوچکتر و نزدیک به صفر باشد، حاکی از برازش بهتر مدل است.
شاخص برازندگی تطبیقی	CFI	۰/۹۳	۰/۹
شاخص نکوئی برازش	GOF	۰/۴۸۴	در حال ایده آل بالاتر از ۰/۴ می‌باشد

با توجه یافته‌ها مقدار برازش کلی یا معیار GOF برابر با ۰/۴۸۴ می‌باشد که نشان از برازش کلی قوی مدل پژوهش دارد. همچنین با توجه به اینکه همه معیارهای برازش از مطلوبیت برخوردارند لذا مدل از برازش نکوئی برخوردار است.

شکل ۳. مدل بین المللی شدن دانشگاه‌ها در بازارهای نو ظهور (مورد مطالعه کردستان عراق)

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که مدل بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در بازار نو ظهور کردستان عراق از اعتبار و برازش نیکویی برخوردار است و این موضوع بر اساس شاخص‌های پایایی و روایی به روش معادلات ساختاری به‌طور جامع ارزیابی شده است. براساس یافته‌های بدست آمده، ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی ابعاد مدل بالاتر از ۰.۷ بوده که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول و بالا است؛ برای مثال آلفای کرونباخ سیاست‌گذاری کلان و ساختار مدیریتی ۰.۸۶۵ و مدل کلی ۰.۷۱۱ گزارش شده است. همچنین پایایی ترکیبی برای همه ابعاد بالاتر از ۰.۷ است که تأییدکننده ثبات و قابلیت اعتماد مدل می‌باشد. در زمینه روایی، روایی همگرا با استفاده از میانگین واریانس استخراج شده بررسی شده که مقادیر آن برای همه سازه‌ها بالاتر از حد بحرانی ۰.۴ است؛ به‌عنوان نمونه واریانس استخراج شده ابعاد فرهنگی ۰.۷۳۴ و مدل کلی ۰.۵۶۱ می‌باشد. روایی واگرا نیز با مقایسه میانگین واریانس استخراج شده با واریانس اشتراکی بین سازه‌ها مورد تأیید قرار گرفته است، به این معنا که هر سازه بیشتر با شاخص‌های خود مرتبط است تا با سازه‌های دیگر. این نتایج نشان می‌دهد که مدل بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در کردستان عراق از نظر آماری دارای اعتبار، پایایی و برازش مناسب است و می‌تواند به‌عنوان چارچوبی معتبر برای تحلیل و برنامه‌ریزی در این حوزه مورد استفاده قرار گیرد. علاوه بر این، دانشگاه‌های کردستان عراق با توجه به موقعیت جغرافیایی و اشتراکات فرهنگی با اقلیم کردستان عراق، فرصت مناسبی برای توسعه همکاری‌های علمی و جذب دانشجویان بین‌المللی فراهم کرده‌اند. دانشگاه کردستان با امضای تفاهم‌نامه‌های همکاری با چندین دانشگاه عراق، زمینه تبادل استاد و دانشجو، برگزاری دوره‌های مشترک و فعالیت‌های پژوهشی را فراهم ساخته است. همچنین، دانشگاه جامع علمی کاربردی کردستان با تمرکز بر جذب دانشجویان اقلیم کردستان و توسعه دوره‌های مهارتی کوتاه‌مدت، نقش

مهمی در بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها ایفا می‌کند. این اقدامات عملی در کنار اعتبار و برازش مدل پیشنهادی، نشان‌دهنده آمادگی و ظرفیت بالای دانشگاه‌های کردستان برای توسعه بین‌المللی شدن در بازار نوظهور منطقه است. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش (Ghaffari et al, 2024) (Mousaviamiri & Naveh Ebrahim, 2024) (Corsi et al, 2022) (Jampaklay et al, 2022) (Maneshgar et al, 2021) (Mahdi & Barani, 2021) (Jabbari et al, 2020) (Alsharari, 2020) (Ziae et al, 2019) (Kim, 2017) مطابقت دارد. (Ghaffari et al, 2024) نشان دادند که در **عصر جهانی** شدن، نظام‌های آموزشی با چالش‌ها و فرصت‌های بی‌سابقه‌ای روبرو هستند که نیاز به تحول و نوآوری را بیش از پیش نمایان می‌سازد. تجارب کشورهای مختلف نشان می‌دهد که موفقیت در این زمینه مستلزم تطابق برنامه‌های درسی با نیازهای بازار کار، استفاده مؤثر از فناوری‌های نوین، و تربیت معلمان با مهارت‌های جدید است. علاوه بر این، ایجاد فضایی برای تبادل تجربیات بین‌المللی و یادگیری از یکدیگر می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند. با وجود چالش‌هایی نظیر کاهش اقتدار معلمان و ناپایداری کیفیت تدریس، توجه به توسعه مهارت‌های شغلی و ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی می‌تواند به بهبود وضعیت آموزشی کمک کند. در نهایت، برای تحقق اهداف آموزشی در **عصر جهانی** شدن، لازم است که سیاست‌گذاران، مربیان و **دانشگاه‌ها** به همکاری نزدیک بپردازند و رویکردهای نوین را در فرآیند یاددهی و یادگیری پیاده‌سازی کنند. این امر نه تنها به افزایش کیفیت آموزش کمک خواهد کرد بلکه دانش آموزان و دانشجویان را برای مواجهه با چالش‌های آینده آماده می‌سازد. (Corsi et al, 2022) نقش دانشگاه‌ها را به عنوان کاتالیزورهای بین‌المللی‌سازی برای شرکت‌هایی که در همکاری دانشگاه و صنعت مشارکت دارند، نشان دادند. این نشان دهنده یک جزء مهم و کمتر بررسی شده از دیدگاه مارپیچ سه‌گانه است. نوع تبادل دانش در روابط همکاری دانشگاه و صنعت، یک معکوس شدن احتمالی در نقش‌های شرکت و دانشگاه را نشان می‌دهد، که در آن دانش و فناوری توسط شرکت‌ها ارائه می‌شود و دسترسی به بازارها توسط دانشگاه‌ها که به پلتفرم‌های بین‌المللی‌سازی تبدیل می‌شوند، هماهنگ می‌شود. (Maneshgar et al, 2021) نشان دادند که استراتژی بین‌المللی‌سازی دانشگاه‌های مناطق آزاد نیاز به بازبینی مجدد دارند و توسعه آموزش عالی بین‌المللی در این مناطق نیازمند عزم جدی و اجرای الگوی بین‌المللی‌سازی است. اجرای الگوی پیشنهادی، بر اساس تأثیر مجموعه‌ای از عوامل بیرونی و درونی و در کنار تلاش همه کنشگران و ذینفعان اصلی، می‌تواند به یکی از مهمترین کاتالیزورهای توسعه سیستم آموزش عالی بین‌المللی تبدیل شده و رقابت‌پذیری آن را در بازار جهانی خدمات آموزشی افزایش دهد.

با توجه به پژوهش حاضر پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

✓ سیاست‌گذاری کلان و ساختار مدیریتی

تمرکز بر بهبود سیاست‌های کلان و اصلاح ساختار مدیریتی می‌تواند زمینه‌ساز توسعه پایدار دانشگاه‌ها باشد؛ به‌روزرسانی سیاست‌ها و افزایش شفافیت مدیریتی به ارتقای کارایی و پاسخگویی کمک می‌کند. بازنگری و به‌روزرسانی آیین‌نامه‌ها و مقررات دانشگاهی برای افزایش انعطاف‌پذیری و کارایی و ایجاد واحدهای سازمانی چابک و پاسخگو برای تسریع در تصمیم‌گیری‌ها پیشنهاد می‌شود.

✓ دیپلماسی علمی

تقویت همکاری‌های بین‌المللی و ایجاد شبکه‌های علمی مشترک، موجب تبادل دانش و افزایش اعتبار علمی دانشگاه‌ها می‌شود؛ برگزاری کنفرانس‌ها و برنامه‌های مشترک پژوهشی توصیه می‌شود. توسعه برنامه‌های تبادل دانشجو و استاد با دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی، حمایت از برگزاری کنفرانس‌ها و کارگاه‌های بین‌المللی در داخل کشور پیشنهاد می‌شود.

✓ زیرساخت‌های حمایت از دانشجویان

توسعه خدمات مشاوره، تأمین امکانات رفاهی و تسهیل دسترسی به منابع آموزشی، موجب افزایش رضایت و انگیزه دانشجویان خواهد شد؛ ایجاد سامانه‌های پشتیبانی آنلاین نیز مؤثر است. افزایش بودجه برای ایجاد و تجهیز فضاهای آموزشی و پژوهشی مدرن و ارائه خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی به دانشجویان برای بهبود سلامت روان و پیشرفت تحصیلی پیشنهاد می‌شود.

✓ کیفیت آموزش

ارتقای کیفیت آموزشی از طریق به‌کارگیری روش‌های نوین تدریس، آموزش مداوم اساتید و بازنگری در محتوای دروس، به بهبود یادگیری و توانمندسازی دانشجویان کمک می‌کند. برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی برای ارتقای مهارت‌های تدریس اساتید و استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی و روش‌های فعال یادگیری پیشنهاد می‌شود.

✓ اعتبار و وجهه بین‌المللی

افزایش مشارکت در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی و تبلیغات هدفمند می‌تواند به ارتقای جایگاه دانشگاه در سطح جهانی منجر شود؛ همچنین انتشار مقالات مشترک با دانشگاه‌های معتبر توصیه می‌شود. تشویق و حمایت از انتشار مقالات علمی در مجلات معتبر بین‌المللی، عضویت در شبکه‌ها و سازمان‌های بین‌المللی علمی و پژوهشی توصیه می‌شود.

✓ ابعاد فرهنگی

ترویج فرهنگ پژوهش و نوآوری در بین اعضای هیئت علمی و دانشجویان، و ایجاد فضای باز برای تبادل ایده‌ها، به تقویت فرهنگ سازمانی کمک می‌کند. بنابراین برگزاری رویدادها و فعالیت‌های فرهنگی متنوع برای تقویت هویت ملی و تعاملات اجتماعی، حمایت از انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویی فعال در زمینه‌های فرهنگی و هنری پیشنهاد می‌شود.

✓ تحرک دانشگاهی

تسهیل فرصت‌های تبادل دانشجو و استاد، و ایجاد برنامه‌های آموزشی کوتاه‌مدت بین دانشگاه‌ها، موجب افزایش تحرک علمی و فرهنگی می‌شود. بنابراین ایجاد فرصت‌های مطالعاتی و پژوهشی کوتاه مدت برای دانشجویان و اساتید در دانشگاه‌های خارجی، تسهیل فرآیند اخذ ویزا و اقامت برای دانشجویان و اساتید بین‌المللی پیشنهاد می‌شود.

✓ نیروی انسانی

سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه حرفه‌ای کارکنان و اعضای هیئت علمی، همراه با ایجاد انگیزه‌های شغلی و ارتقای شرایط کاری، به حفظ و جذب نیروی انسانی متخصص کمک خواهد کرد. بنابراین جذب و استخدام نخبگان و استعدادهای برتر در حوزه‌های علمی و پژوهشی، ارائه بسته‌های تشویقی و حمایتی برای حفظ و ارتقای انگیزه کارکنان و اساتید پیشنهاد می‌شود.

Reference

- Alsharari, N. M. (2020). Internationalization market and higher education field: institutional perspectives. *International Journal of Educational Management*, 34(2), 315-334. <https://doi.org/10.1108/IJEM-12-2018-0402>
- Asgharzadeh, N., & Khorasani, A. (2022). The effect of using English as the medium of instruction in science on the internationalization of universities: A comparative study in Europe. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 22(3), 89-111. (in Persian) https://journal.irphe.ac.ir/article_702905.html
- Barbosa, D. M. E., & Páramo, J. A. S. (2023). A Global Analysis of Universities Performance in the World Higher Education Institution Rankings. *REICE: Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 21(4), 133-154. <https://doi.org/10.15366/reice2023.21.4.007>
- Bendriess, R. (2007). Internationalization efforts at state universities in Florida. University of Central Florida.
- Bowles, H., & Murphy, A. C. (2020). EMI and the internationalization of universities: An overview. *English-medium instruction and the internationalization of universities*, 1-26.
- Burke, R. (2022). Academic staff engagement with institutional language support: Insights into the navigation of linguistic identities in higher education. *Journal of Language, Identity & Education*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/15348458.2022.2098133>
- Bustos-Aguirre, C. (2020). Curriculum internationalization: Challenges and strategies.
- Chou, C. P., & Ching, G. S. (2020). Evolving international academic exchanges: The shifting cross-strait university practices between Taiwan and China. *International Journal of Research*, 9(4), 1-9. DOI: 10.5861/ijrse.2020.5014
- Clarke, L., & Kirby, D. (2022). Internationalizing higher education curricula: Strategies and approaches. *Universal Journal of Educational Research*, 10(6), 408-417. DOI: 10.13189/ujer.2022.100605
- Clarke, M., & Hui Yang, L. (2021). Internationalization: Perspectives from university faculty in the Republic of Ireland. *Journal of Studies in International Education*, 25(2), 136-151. <https://doi.org/10.28310/319888469/10.1177>
- Corsi, S., Feranita, F., Hughes, M., & Wilson, A. (2023). Universities as internationalization catalysts: Reversing roles in university-industry collaboration. *British Journal of Management*, 34(4), 1992-2014. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.12676>
- Csomós, G., & Vida, Z. V., & Lengyel, B. (2020). Exploring the changing geographical pattern of international scientific collaborations through the prism of cities. *PloS one*, 15(11), e0242468. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0242468>
- De Wit, H. (2024). Internationalization in and of higher education: critical reflections on its conceptual evolution. In *Internationalization in Higher Education and Research: Perspectives, Obstacles, Alternatives* (pp. 17-31). Cham: Springer International Publishing. <https://link.springer.com/>
- De Wit, H., & Altbach, P. G. (2021). Internationalization in higher education: Global trends and recommendations for its future. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(1), 28-46. <https://doi.org/10.2322/969.2020.1820.898/10.1000>
- Firuzjaean, T., & Khorsandi Taskoh, A. (2018). Identifying and Analyzing the Reasons for Internationalization of Specialty Universities Refocusing on the Internationalization Strategy at Home. *Scientific journal managment System*, 13, 46-75. (in Persian) <https://doi.org/10.22080/eps.2018.2022>
- Ghaffari, M., & Abdolrahimi, F., & Bijani Kashkak, F., & Yarahmadi, Z., & Adabi, S. (2024). National and International Experiences of Universities, Education and Higher Education Centers in the Era of Globalization, First International Conference on Applied Studies in Education Processes, Bandar Abbas, <https://civilica.com/doc/2246478>. (In Persian).
- Ghasemzadeh, F., & Khosravipour, B. (2024). Investigating the phenomenon of internationalization of universities in the field of higher education. *Bimonthly Elites of Science and Engineering*, 9(5). 1-10. <https://civilica.com/doc/2137836>. (In Persian).

- Gimenez, T., & Cogo, A., & Calvo, L. C. S., & El Kadri, M. S. (2024). English Language Hegemonies in the Internationalization of Two State Universities in Brazil: Unintended Consequences of English Medium Instruction. *Revista Brasileira de Linguística Aplicada*, 24(1), e40232. DOI: 10.1590/1984-6398202440232
- Grynova, M., & Kohut, I. (2022). Internationalization of universities through participation in the ERASMUS+ KA2 projects. *Естетика і етика педагогічної дії*, (25), 9-18. <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2022.25.256644>
- Guimarães, F. F., & Finardi, K. R., & El Kadri, M. S., & Taquini, R. (2020). The mission statements of the federal universities and the projection of internationalization in Brazil. *System*, 94, 102331. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102331>
- Guo, Y., & Guo, S., & Yochim, L., & Liu, X. (2022). Internationalization of Chinese higher education: Is it westernization? *Journal of Studies in International Education*, 26(4), 436-453. <https://doi.org/10.1177/1028315321990745>
- Jabbari, F., & Azizi, M., & Salehi, J., & Navazeni, B. (2020). International Academic Entrepreneurship: Measuring Indicators. *ihej* 2020; 12 (2):145-171 URL: <http://ihej.ir/article-1-1529-fa.html>. (In Persian).
- Jakovljevic, M. (2019). Criteria for empowering innovation in higher education. *Africa Education Review*, 16(4), 53-71. <https://hdl.handle.net/10520/EJC-18a5e241d2>
- Jampaklay, A., & Penboon, B., & Lucktong, A. (2022). Internationalization of higher education in Thailand: Promises and reality. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 43(1), 183-193. <https://doi.org/10.34044/j.kjss.2022.43.1.25>
- Knight, J., & De Wit, H. (2018). Internationalization of higher education: Past and future. *International higher education*, (95), 2-4. <http://dx.doi.org/10.6017/ihe.2018.95.10715>
- Mahdi, R., & Barani, S. (2021). The position of cross-border and international academic mobility in the selected Iranian universities. *ihej* 2021; 12 (4):1-22 .URL: <http://ihej.ir/article-1-1583-fa.html>. (In Persian).
- Maleki, A., & Abbaspour, J., & Jowkar, A., & Sotudeh, H. (2023). Role of citation and non-citation metrics in predicting the educational impact of textbooks. *Library Hi Tech*. <https://doi.org/10.1108/LHT-06-2022-0297>
- Maneshgar, M., & Fathi Vajargah, K., & Hamidifar, F. (2021). Presenting a Model of Internationalization in Universities and Higher Education Institutions Located in Free Zones. *Journal of Educational Planning Studies*, 10(19), 23-1. doi: 10.22080/eps.2022.22437.2068. (In Persian).
- Marginson, S. (2022). What is global higher education? *Oxford Review of Education*, 48(4), 492-517. <https://doi.org/10.1080/03054985.2022.2061438>
- Mehrvavar Giglou, S., & Ghiasi Nadoshan, S., & Abbaspour, A. (2020). Identifying the factors hindering international scientific cooperation in the country's higher education system and providing a solution: a qualitative study. *Research in Medical Education*, 12(3), 68-78. <http://rme.gums.ac.ir/article-987-1-en.html>
- Migin, M. W., & Falahat, M., & Yajid, M. S. A., & Khatibi, A. (2015). Impacts of Institutional Characteristics on International Students' Choice of Private Higher Education Institutions in Malaysia. *Higher Education Studies*, 5(1), 31-42. <http://dx.doi.org/10.5539/hes.v5n1p31>
- Mousaviamiri, T., & Naveh Ebrahim, A. (2024). Strategies and Executive Solutions for Implementing an Indigenous Model of the Internationalization of Public Universities in Iran. *Transcendent Policy*, 12(4), 136-103. doi: 10.22034/sm.2025.2008249.2109. (In Persian).
- Neria-Piña, L. (2022). Internationalization of Higher Education in Universities in the Global South during COVID-19: A Case Study of a Mexican University. *Journal of Comparative and International Higher Education*, 14(n3B), 77-93. DOI: 10.32674/jcihe.v14i3
- Oranga, J. (2025). Benefits and Challenges of Internationalization of Higher Education. In *Creating Dynamic Space in Higher Education: Modern Shifts in Policy, Competencies, and Governance* (pp. 89-112). IGI Global Scientific Publishing. DOI: 10.4018/979-8-3693-6930-2.ch004
- Oranga, J., & Nyakundi, E., & Obuba, E. (2020). Is internationalization of higher education the way to go. *Journal of Research Innovation and Implications in Education*, 4(3), 133-144.

- Pouratashi, M. (2023). Internationalization mechanisms in world selected universities and Iran. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 24(2), 85-108. (In Persian).
- Pouratashi, M. (2022). Internationalization mechanisms in selected universities in the world and Iran. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 24(2), 85-108. (in Persian) <https://www.sid.ir/paper/67960/fa>
- Rosyidah, N., & Rosyidi, U. (2020). Internationalization in Higher Education: University's Effective Promotion Strategies in Building International Trust. European Journal of Educational Research, 9(1), 351-361. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.351>
- Salas-Pilco, S. Z., & Yang, Y., & Zhang, Z. (2022). Student engagement in online learning in Latin American higher education during the COVID-19 pandemic: A systematic review. British Journal of Educational Technology, 53(3), 593-619. <https://doi.org/10.1111/bjet.13190>
- Santhi, R. (2010). Internationalization efforts among Malaysian private universities: An empirical evaluation (Doctoral dissertation, Doctoral dissertation). Faculty of Economics and Administration, University of Malaya).
- Sotoudehfar, S., & Parsa, A., & Shahi, S., & Farhadi Rad, H. (2020). Modeling Internationalization of Universities with Emphasis on Multilevel Governance: A Qualitative Approach. Res Med Edu, 11(4), 45-55. (in Persian) <http://dx.doi.org/10.29252/rme.11.4.45>
- Tovaslian, F. (2016). Internationalization of Universities. National Congress of Higher Education of Iran. SID. <https://sid.ir/paper/878260/fa>. (In Persian).
- Wu, S. J., & Chang, D. F., & Sun, F. R. (2020). Exploring college student's perspectives on global mobility during the COVID-19 pandemic recovery. Education Sciences, 10(9), 218. <https://doi.org/10.3390/educsci10090218>
- Zahed Babelan, A., & Mehravar, S., & Kazami, S. (2022). Designing model for the development of international scientific cooperation in the Iranian higher education system with a grounded theory approach. Research in Medical Education, 14(2), 48-57. (in Persian) <http://rme.gums.ac.ir/article-1-1154-en.html>
- Ziyae, B., & Rezvani, M., & Mobarki, M. H., & Tajpour, M. (2019). Internationalization pattern of University with an Entrepreneurial Approach (case study: Iranian Universities). Journal of Entrepreneurship Development, 12(2), 301-320. doi: 10.22059/jed.2019.285814.653079. (In Persian).